

חלוצה.

ועתה מבארת המשנה את דין היבם שבא על יבמתו, בהיותה מעוברת:

אסור לו ליבם לבוא על יבמתו עד שימלאו שלשה חדשים למיתת האח, שמא היא מעוברת, ויש לאחיו בן, והיא אסורה ליבום.

אבל לאחר שלשה חדשים, מותר לו לייבם אותה, היות ורוב הנשים עוברין ניכר לשלי ימי הריונן.

הכונס את יבמתו בדיעבד, תוך שלשה חדשים, ו**נמצאת מעוברת**, ולא ידעו שניהם שהיא מעוברת, וילדה ולד.

בזמן שהולד של קיימא, הרי הוברר הדבר שהיא אשת אח שיש לה בנים, והיתה אסורה על היבם באיסור ערוה של אשת אח שלא הותר ליבום. ולכן —

יוציא אותה היבם ממנו.

חייבין, הוא והיא, **בקרבן** חטאת על עבירה בשגגה, של גילוי ערות אשת אח שלא במקום מצות יבום.⁽¹⁾

ואם אין ולד של קיימא —

יקיים היבם את יבמתו תחתיו.

ומבארת המשנה הלכה נוספת:

אם נולד הולד כשהוא: **ספק אם הוא בן תשעה** חדשי הריון, והוא שייך לאח הראשון שמת, ונמצא שיש לו בנים, והיא אינה זקוקה ליבום.

ספק אם הוא בן שבעה חדשי הריון, והוא שייך לאח האחרון, ונמצא שלאח המת לא היו בנים, והרי היא זקוקה ליבום —

יוציא האח החי את אשת המת שיבמה, כי שמא אינה צריכה יבום, והיא אסורה לו כדין אשת אח שיש לו בנים.

1. אם כנס את יבמתו לאחר שלשה חדשים ונמצאה מעוברת, וילדה ולד של קיימא, הרי הוא פטור מהקרבן, כיון שהסתמך על הרוב של נשים, שעוברין ניכר לשליש ימיהם, והרי הוא בגדר אנוס. [תוס' ד"ה ונמצאת]

והקשה הנודע ביהודה [י"ד תניינא צו] מדוע מי שסומך על רוב והתברר שעלה בידו מן המיעוט הרי הוא אנוס, ואילו מי שסומך על עדות של שני עדים ונמצא שהם עדי שקר, הרי הוא חייב קרבן, וכמו שמצינו לקמן בתחילת פרק האשה רבה [פז ב], שאם הסתמכה האשה על עדות שני עדים כשרים שמת בעלה, ונישאה, וחזר בעלה, הרי היא חייבת בקרבן, לפי שהיא נקראת שוגגת ולא אנוסה.

ותירץ הנודע ביהודה שיש חילוק מהותי בין

הסתמכות על רוב ובין הסתמכות על עדים. כי הסומך על הרוב, אינו סומך על כך שהדבר שלפניו הוא מהרוב, כי גם יתכן שהוא מהמיעוט, אלא שאמרה תורה שמותר לסמוך על הרוב, וגם אם יקרה שיוזמן לו המיעוט אין הוא נקרא טועה בשוגג, אלא נקרא אנוס, משום שהתירה לו התורה להסתמך על הרוב. אבל בעדים, אין הוראה של התורה שגם אם יערימו העדים ויעידו עדות שקר אפשר לסמוך על עדותם, אלא אמרה תורה שעל פי שנים עדים יקום דבר, והינך רשאי לנהוג על פיהם, אך אם יתברר שאין הם עדים אלא רמאים, הרי ההנהגה על פיהם היתה על סמך טעות שהם עדים, והטעות הזאת אינה נחשבת לאנוס אלא לשגגה.